

Internrevisionens årsrapport 2023

Internrevisionen, 2024-02-12

**Karolinska
Institutet**

Internrevisionens årsrapport 2023

Innehåll

Revisionsplanens genomförande	3
Revisionsprojekt	3
Kvalitetssäkring och kompetensutveckling	5
Uppföljning av tidigare granskningar	6
Analys och bedömning	6
Bilaga 1	8

Diarienummer

1-1277/2023

Dnr föreg. version:

Beslutsdatum:

Giltighetstid:

2024-02-12

Beslut:

Internrevisionschef Gabriella Grgic

Dokumenttyp:

Årsrapport

Handläggs av avdelning/enhet:

Internrevisionen

Beredning med:

Revisionsutskottet

Revidering med avseende på:

Revisionsplanens genomförande

I början av 2023 bestod internrevisionen av en internrevisionschef samt två medarbetare. I april rekryterades en ny medarbetare vilket innebar att internrevisionen från och med då bestod av en internrevisionschef och tre medarbetare.

Sammansättningen i revisionsutskottet ändrades i maj när en ny ordförande och två nya ledamöter tillträdde. Revisionsutskottet har haft fyra sammanträden under året, där protokollen ingick i underlaget till nästföljande sammanträde i konsistoriet. Härutöver har det även förekommit underhandskontakter mellan internrevisionschefen och ordföranden i revisionsutskottet.

Enligt revisionsplanen för 2023 planerade internrevisionen följande:

- Granskning av Universitetsbibliotekets interna styrning och kontroll.
- Granskning av IT-säkerhet samt ifall den följer MSB:s föreskrifter om säkerhetsåtgärder i informationssystem för statliga myndigheter.
- Granskning av KI:s hantering och process kring etiska tillstånd i forskningen.
- Granskning av KI:s process för inköp- och upphandling.
- Granskning av KI:s process för laboratoriesäkerhet.
- Att särskilt bevaka risker för oegentligheter och vid behov genomföra utredningar.

De revisionsprojekt som genomförts har syftat till att självständigt granska om den interna styrningen och kontrollen är rimligt, säkert utformad och genomförd. Utifrån detta har internrevisionen rapporterat iakttagelser och lämnat rekommendationer i syfte att förbättra den granskade verksamheten. Förutom granskningar har internrevisionen givit råd och stöd till universitetsledningen och konsistoriet. Det har främst skett genom regelbundna möten med universitetsdirektören och revisionsutskottet.

Utöver skriftliga och muntliga rapporter samt promemorior bistår internrevisionen också verksamheterna med råd och stöd i styrnings- och kontrollfrågor. Internrevisionen genomför årligen en egen självständig riskanalys, där även ledningens riskbedömning beaktas, vilken ligger till grund för revisionsplanen.

Revisionsprojekt

Granskning av Universitetsbiblioteket

I slutet av 2022 påbörjades granskningen av KI:s universitetsbibliotek (KIB), men det huvudsakliga granskningsarbetet genomfördes under våren 2023. Internrevisionen rekommenderade KIB:s ledning att vidareutveckla processen för att identifiera, värdera och hantera risker på ett systematiskt och dokumenterat sätt. Enligt internrevisionen skulle en sådan vidareutveckling bidra till att tydliggöra sambandet mellan det strategiska arbetet, verksamhetsplaneringen och riskhanteringen. Övriga iakttagelser och rekommendationer till KIB gällde brister som rapporterats vid tidigare institutionsgranskningar, till exempel inom områdena bisysslor, redovisning och upphandling.

Granskning av KI:s hantering och process kring etikillstånd i forskningen

Under våren 2023 granskade internrevisionen KI:s hantering och process för etikillstånd i forskningen. Av granskningen framkom det att KI har vidtagit en rad åtgärder för att säkerställa att etikprövningslagen följs. Internrevisionen bedömde dock att det fanns utrymme för förbättringar av hanteringen och processen. Internrevisionen rekommenderade KI:s ledning att stärka styrningen av processen genom att ta fram en universitetsgemensam process för institutionerna gällande kontroll och uppföljning av etikillstånd. En gemensam process skulle möjliggöra för KI att på ett systematiskt och enhetligt sätt uppfylla etikprövningslagens krav på forskningshuvudmannen. Internrevisionen konstaterade att det fanns ett utarbetat stöd till forskare om etikillstånd genom utbildningar, seminarier, vägledningar, checklistor och information på medarbetarportalen men att KI inte har nått ut med all information till verksamheten. Internrevisionen fann därför att KI borde fortsätta arbetet med att synliggöra dessa initiativ i verksamheten. Internrevisionen fann att stödet till prefekterna var mer ad hoc-baserat och informellt. KI borde därför att se över möjligheten att utveckla ett mer formaliserat stöd till prefekterna utifrån deras roll som behörig företrädare för forskningshuvudman.

Granskning av KI:s hantering av inköp och upphandling

Under hösten 2023 granskade internrevisionen KI:s inköp- och upphandlingsprocess. Internrevisionen sammanfattande bedömning var att det fanns utrymme för förbättringar. Internrevisionen rekommenderade därför KI att fastställa övergripande styrdokument gällande inköp och upphandling i enlighet med rektors beslut- och delegationsordning. I styrdokumentet skulle roller, ansvar och tolkningar av LOU kunna förtydligas. Vidare noterade internrevisionen att centraliseringen av inköpsorganisationen har stärkt upp inköpsprocessen men att avtalsförvaltningen är fortsatt decentraliserad. Internrevisionen rekommenderade därför att KI initierar en diskussion om hur avtalsförvaltningen kan hanteras på ett systematiskt, likartat och effektivt sätt. Vidare fann internrevisionen att det finns ett behov av att stärka rutinerna avseende kontroll och uppföljning i syfte att säkerställa att LOU följs och att verksamheten gör så ekonomiska fördelaktiga inköp som möjligt.

Granskning av KI:s process för laboratoriesäkerhet

I december 2023 påbörjades granskningen av KI:s process för laboratoriesäkerhet då en del av arbetet så som dokumentstudier utfördes. Resterande granskningsarbetet så som intervjuer mm. kommer att genomföras under våren 2024.

Råd och stöd

Internrevisionen har under året arbetat löpande med råd och stöd där internrevisionen försöker att föra goda exempel vidare mellan institutionerna och lyfta övergripande frågor till universitetsförvaltningen. Fokus har varit att främja ett lärande i organisationen och samtidigt få ökad medvetenhet och förståelse gällande regelverken.

Kvalitetssäkring och kompetensutveckling

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkrings- och förbättringsprogrammet för internrevisionen vid KI följer internationella standarder för yrkesmässigt utförande av internrevision (IPPF). Programmet omfattar en intern och en extern kvalitetsbedömning som var för sig ska utvärdera om internrevisionen följer standarden och om medarbetarna i sitt arbete följer den etiska koden för internrevision.

För att generera kvalitet i varje enskilt granskningsuppdrag har kvalitetssäkring av uppdragen skett fortlöpande under året. Kontrollen fokuserar på tillämpningen av internrevisionens fastställda rutiner genom att ”internrevisorns checklista” gås igenom. Kontrollen sker för att säkerställa att alla steg i granskningsprocessen är genomgångna.

I februari 2024 kommer internrevisionen svara på Ekonomistyrningsverkets (ESV) årliga enkät om internrevision avseende 2023. Enkätsvaren utgör en självutvärdering avseende om internrevisionen följer internrevisionsförordningen och internationella standarder för yrkesmässigt utförande av internrevision. Internrevisionens bedömning är att förordningen och standards efterlevs.

Internrevisionen har under året inlett ett metodutvecklingsarbete med att se över de regelverk, anvisningar och rutiner som styr internrevisionens verksamhet och granskningsprocess. Översynen berör riktlinjer för internrevisionen, instruktion till revisionsutskottet, revisionshandbok samt process för internrevisionens rapporter.

Den externa bedömningen ska genomföras minst en gång vart femte år av kvalificerad extern oberoende granskare. En extern bedömning av KI:s internrevision gjordes senast i slutet av 2019. Internrevisionen planerar att genomföra en förnyad kvalitetsbedömning under 2024.

Oberoende

Internrevisionen har under det gångna året varit organisatoriskt oberoende från den granskade verksamheten.

Internrevisionen har under 2023 fått tillgång till de uppgifter som har efterfrågats och varit nödvändiga i de genomförda granskningarna.

Kompetensutveckling

Internrevisorer ska enligt god sed förbättra sina kunskaper, färdigheter och annan kompetens genom fortlöpande yrkesutveckling.

Under året har samtliga medarbetare deltagit i ett antal kurser och seminarier arrangerade av Internrevisorernas förening (IIA) samt PwC Sverige inom områdena för statlig styrning, uppföljning, redovisning, finansiering och hållbarhet samt granskning av dessa processer.

Kompetensutveckling i form av erfarenhetsutbyte och omvärldsbevakning har skett genom medverkan i IIA:s nätverk för offentlig sektor, nätverket för internrevisorer vid universitet och högskolor i Norden (NIRUH) samt nätverket för lärosäten i Mälardalsregionen. Internrevisionen har anordnat en nätverksträff för Mälardalsregionsnätverket.

Internrevisionschefen ingår i chefsnätverket ”Samverkan statliga internrevisionsfunktioner” och har deltagit vid de regelbundna mötena.

I början av året genomförde internrevisionen en rekryteringsinsats som resulterade i att en ny medarbetare började i april.

Uppföljning av tidigare granskningar

Institutionsgranskningar KI Nord mm.

Under våren 2023 genomförde internrevisionen uppföljningar av institutionerna som granskades under 2021. Internrevisionen noterar att alla institutioner har arbetat vidare med sina åtgärdsplaner och de flesta förefaller ha kommit en god bit på vägen med sitt förbättringsarbete.

Granskning av informationssäkerhet och GDPR

Under 2023 genomförde internrevisionen uppföljning av åtgärdsplanen gällande informationssäkerhet och GDPR. Internrevisionen noterade att åtgärder har genomförts men att det fortfarande återstår en hel del arbete. Arbetet med åtgärderna fortskrider.

Analys och bedömning

Av KI:s identifierade risker för 2023 bedömdes följande som prioriterade risker:

- Bristfälliga förutsättningar för klinisk utbildning
- Bristfälliga förutsättningar för klinisk forskning och forskarutbildning
- Lyckas inte rekrytera och behålla personal med önskvärd kompetens
- Styrning och uppföljning inte är ändamålsenlig eller tillräcklig
- Bristande internkommunikation
- Obalansen mellan basanslag och externa bidrag
- Bristfälliga förutsättningar för experimentella grundforskning
- Kraftigt ökande lokalkostnader
- Bristande informationssäkerhet

Internrevisionen instämmer i att dessa risker ska prioriteras och det har också tydligt präglat våra granskningar. Trots att risken för varierande lag- och regelefterlevnad har bedömts lägre 2023, kommer internrevisionen även fortsättningsvis att särskilt bevaka detta område.

Internrevisionens uppfattning är fortsatt att det genomgående finns tillgängliga och tillräckliga instruktioner och regelverk inom relevanta områden vid KI, men att tolkning och tillämpning av dessa inte är okomplicerad. Regelverken förefaller ännu inte vara tillräckligt kända, implementerade eller översatta. Granskningarna visar att det till stor del är en kommunikationsfråga där det till viss del handlar om ett eget ansvar att söka information, men också att informationen stannar på vägen och inte når de anställda.

Även 2023 års granskningar visar på övergripande brister inom exempelvis uppföljning. Med anledning av genomförda omflyttningar och omorganisering så vill internrevisionen fortsatt betona vikten av en väl förankrad modell för styrning och uppföljning. I enlighet med internrevisionens rekommendationer har ledningen i översyn av verksamhetsstödet gjort en

samling av vissa administrativa funktioner, vilket bör ge ett effektivare stöd till kärnverksamheten med bättre samordning och regelefterlevnad.

Internrevisionen kan konstatera att stora delar av KI:s verksamhet och regelefterlevnaden har förbättrats som en följd av det målmedvetna åtgärdsarbetet. Internrevisionen noterar även att det kontinuerligt sker förbättrande åtgärder på samtliga nivåer genom aktiva processer på ledningsnivå liksom i verksamheterna. Mot bakgrund av genomförda granskningar under 2023 anser dock internrevisionen att det fortfarande återstår en del arbete innan ett etablerat system för styrning, uppföljning och kontroll som i tillräcklig grad svarar upp mot organisationens långtgående delegering finns på plats.

Det finns risk att nuvarande förutsättningar för utbildning och forskning och otrygg finansiering i förhållande till resurser, tillsammans med en ekonomisk fördelningsmodell som i vissa delar kan motverka regelefterlevnad, kan ha en fortsatt negativ påverkan på KI:s interna styrning och kontroll. Internrevisionen vill dock framhålla att den ändrade organisationen tillsammans med utvecklingsarbetet inom verksamhetsstödet stärkt den interna styrningen och kontrollen.

Avslutningsvis noterar internrevisionen att det under den senaste tiden inträffat två händelser som fått stor påverkan på KI:s verksamhet.

I slutet av 2023 inträffade ett fryshaveri som ledde till att stora mängder biologiskt forskningsmaterial förstördes. KI utreder just nu haveriet med hjälp av både interna och externa experter. Med fokus på organisation och teknik syftar utredningen till att kartlägga och analysera händelsen samt komma fram till hur KI i framtiden kan undvika att något liknande sker. Internrevisionen avser att under 2024 följa utvecklingen i ärendet, med fokus på lärdomar kring riskhantering och intern styrning och kontroll.

Den 19 januari 2024 utsattes ett av Tietoevry datacenter för en ransomware-attack. Det ledde bland annat till att HR-systemet Primula gick ned vilket drabbade en rad kunder inom det offentliga, däribland KI. Vad internrevisionen erfar verkar den akuta situationen nu vara löst. I anslutning till detta kan framhållas att i enlighet med den av konsistoriet beslutade revisionsplanen för 2024 planerar internrevisionen bland annat att genomföra en granskning av KI:s arbete med IT-säkerhet samt en uppföljande granskning av arbetet med informationssäkerhet. Problemområden relaterade till den aktuella händelsen kan enligt internrevisionens bedömning komma att ingå eller tangeras i dessa granskningar.

Fastställd 2024-02-12

Internrevisionschef

Gabriella Grgic

Bilaga 1

Bemanning 2023

	Antal	Utfall (timmar)
Internrevisionschef	1,00	1 690
Internrevisorer	2,75	4 561
Totalt	3,75	6 251
<i>Normalarbetstid</i>	5	9 890
<i>Differens*</i>	1,25	3 639
Konsulter		0

Kostnaderna har uppgått till 4 160 tkr.

*) En vakant tjänst sedan 1 mars 2021 samt att den senast rekryterade medarbetaren började 1 april 2023.

Produktionsöversikt 2021 – 2023

Ärenden	2023	2022	2021
Granskningsområden	Universitets- biblioteket	Universitets- förvaltningen	Institutions- granskningar
	KI:s hantering och process kring etikillstånd		
	KI:s hantering av inköp och upphandling		
Institutionsgranskning	0	0	8
Uppdragsgranskning	0	0	0
Revisionsrapporter	2	1	1
Revisions-PM	1	0	7